

Cinc exemples de guerra bruta de l'Estat espanyol més enllà de l'Operació Catalunya

La revelació de les converses secretes entre el ministre de l'Interior, Jorge Fernández, i el director de l'Oficina Antifrau de Catalunya (OAC), Daniel de Alfonso, va posar en primer pla el concepte de "guerra bruta" contra l'independentisme. Però, què és la guerra bruta?

Marc Font / @marcfontribas

La revelació de les converses secretes entre el ministre de l'Interior, Jorge Fernández, i el director de l'Oficina Antifrau de Catalunya (OAC), Daniel de Alfonso, va posar en primer pla el concepte de "guerra bruta" contra l'independentisme. L'ús de les clavegueres policials i judicials per part de l'Estat espanyol va més enllà de l'actual **govern del PP, del ministre Fernández Díaz o del comissari Villarejo**.

Però, què és la guerra bruta? La definició de manual parla d'accions repressives de l'Estat, com ara la guerra psicològica, la tortura, la violació sistemàtica dels drets humans o la guerra psicològica, contra opositors polítics armats o no i, fins i tot, contra la població en general. En un sentit més ampli, s'hi inclouen l'ús de la mentida, la falsificació de fets o l'ús de recursos públics en contra de rivals polítics, saltant-se la legalitat si cal.

Repassem cinc exemples flagrants de l'ús de les clavegueres de l'Estat amb una clara finalitat política.

Els GAL, el terrorisme d'Estat contra ETA

Paradigma de la guerra bruta a l'Estat espanyol, els Grups Antiterroristes d'Alliberament (GAL) van actuar del 1983 al 1987, en la primera etapa de la llarga presidència de **Felipe González** (1982-1995). Ja en el tardofranquisme i durant la Transició van existir grups paramilitars d'extrema dreta, com la **Triple A** o el **Batallón Vasco Español**, que van atemptar contra ETA i el moviment basc d'alliberament nacional amb la connivència o, directament, el suport d'altres instàncies governamentals. Els GAL, però, van suposar anar un pas més enllà, ja que eren una iniciativa sorgida directament des del Govern. En quatre anys d'activitat, [van cometre 28 assassinats](#) i múltiples violacions dels drets humans. Les **víctimes van ser suposats militants d'ETA, dirigents de l'esquerra 'abertzale' i persones que no tenien res a veure** amb l'entorn del moviment independentista basc. Els 'errors' no van ser excepcionals.

L'escàndol del terrorisme d'Estat va ser destapat per la premsa —inicialment els diaris 'Deia' i 'Diario 16' i posteriorment el nuntat 'El Mundo'— i els judicis posteriors van provar la responsabilitat del Ministeri de l'Interior amb els GAL. Diversos [alts càrrecs de l'Administració socialista van ser condemnats](#), com José Barrionuevo, el ministre de l'Interior durant l'època; Rafael Vera, que era el secretari d'Estat per a la Seguretat; Ricardo García Damborenea, secretari general del PSOE a Biscaia; o Julián Sancristóbal, governador civil de Biscaia; a banda de responsables policials i de la Guàrdia Civil.

A l'hora de la veritat, però, els condemnats pel major escàndol de guerra bruta de l'Estat espanyol no van complir ni el 10% de la pena. El Govern d'Aznar va concedir l'[indult parcial a Vera i Barrionuevo](#), els màxims responsables polítics provats dels GAL. **Impunitat per ordre governamental.** El dubte sempre ha estat el paper que va tenir el president espanyol en el moment dels fets, Felipe González. Un dels condemnats, el subcomissari de policia José Amedo, [no va dubtar a assenyalar-lo com a responsable](#) en un judici a l'Audiència Nacional. El 2004, González va sol·licitar "l'indult total" per a Rafael Vera, malgrat els fets sagnants que se li van atribuir.

El 'cas Scala': el muntatge per aturar la CNT

15 de gener de 1978. Havien passat set mesos des de la primera victòria electoral de la UCD d'Adolfo Suárez. La Confederació Nacional del Treball (CNT), el sindicat anarcosindicalista per excel·lència, començava a recuperar una part de la força que havia tingut abans de la dictadura franquista. Només a Catalunya, el 1977 tenia **140.000 afiliats**, i havia quedat com l'única gran central sindical que s'oposava als [Pactes de La Moncloa](#), signats mesos abans pels principals partits, les patronals i els sindicats CCOO i UGT. Aquell diumenge d'hivern va fer-se a Barcelona una manifestació, convocada per la CNT, contra els pactes, i en acabar-se un grup de joves va llançar còctels Molotov a la façana de la sala Scala, molt coneguda a l'època i ubicada a la cantonada de Consell de Cent i passeig de Sant Joan. La sala va incendiar-se i quatre treballadors del local van morir.

Ràpidament van ser detinguts diversos militants de la central llibertària, als quals la policia i el Ministeri de Governació —l'equivalent a Interior de l'època i dirigit per Rodolfo Martín Villa— van atribuir la responsabilitat i l'autoria d'una acció "terrorista". El judici, celebrat dos anys més tard, va servir per condemnar cinc joves a presó, tres dels quals a 17 anys per un delictes d'homicidi involuntari i per la fabricació d'explosius. El ministre **Martín Villa** va negar-se a comparèixer a declarar, com volia la defensa dels militants anarcosindicalistes. I paral·lelament van aparèixer informacions que qüestionaven la versió oficial dels fets i **es va poder provar que en els fets va tenir-hi un paper cabdal un confident de la policia**, Joaquín Gambín. Gambín va ser condemnat a set anys de presó com a inductor de l'incendi, en un segon judici pel cas, celebrat el 1983.

La mateixa CNT i historiadors han qüestionat sempre la versió oficial i han mantingut que el 'cas Scala' va ser un muntatge policial que tenia l'objectiu de desinflar la CNT. Certament, després de l'incendi, la central va començar a patir un reguitzell de baixes i mai més no es tornaria a recuperar. L'historiador [Jesús Sánchez Tenedor](#) ha assenyalat que diverses proves no quadren amb el relat oficial, una versió també totalment qüestionada al llibre ['El caso Scala. Terrorismo de Estado y algo más'](#), escrit per Xavier Cañadas, un dels militants de la CNT condemnats a presó pel cas.

La persecució dels moviments socials. Del Grup VI a Estat Infiltrat

A l'abril passat, la ['Directa'](#) va destapar l'intent de dos individus presentats com a "delegats de la seguretat de l'Estat" per captar l'activista Quim Gimeno com a confident policial. El cas, conegut per Estat Infiltrat, va servir per mostrar una de les pràctiques habituals dels cossos policials: l'intent de cooptació i infiltració als moviments socials i grups alternatius amb la intenció final de controlar-los, debilitar-los i dinamitar-los. Gimeno havia estat detingut mesos abans pels Mossos d'Esquadra en el marc de l'operació Pandora contra el moviment anarquista. Segons la investigació de la 'Directa', una de les dues persones que haurien intentat captar l'activista com a confident era 'Jordi', un històric inspector del **Grup VI de la Brigada d'Informació de la Policia Nacional espanyola**.

L'exdiputat de la CUP David Fernández va retratar aquest sinistre grup policial el 2006 al llibre '[Cròniques del 6 i altres retalls de la claveguera policial](#)'. El grup, creat el 1996 coincidint amb l'arribada a la Delegació del Govern espanyol a Catalunya de Julia García-Valdecasas, va estrenar-se amb el desallotjament del cinema Princesa. A partir d'aquí el seu currículum d'actuacions, curosament retratat per Fernández, inclou vulneracions de drets humans, com tortures, fabricació de proves falses, l'ús de confidents policials, informes confidencials i interessats filtrats a determinada premsa per generar un relat interessat... El llibre va més enllà i també parla de segrestos, infiltrats, llistes negres i tot un seguit de pràctiques directament il·legals per part dels cossos policials amb l'objectiu d'actuar contra aquells moviments que qüestionen el (seu) ordre establert, com l'okupa', l'antimilitarista, l'independentista d'esquerra, el llibertari...

La criminalització de l'independentisme

Les converses secretes de Jorge Fernández Díaz i Daniel de Alfonso revelades pel diari '[Público](#)' representen l'últim exemple de la guerra bruta d'altres instàncies de l'Estat espanyol contra l'independentisme. Més enllà de les claus d'aquest cas concret —apuntades a CRÍTIC per [Sergi Picazo](#)—, no és la primera vegada en els últims anys en què es posa de manifest l'ús de les estructures estatals per combatre i afeblir l'independentisme.

El 2014, l'"Ara" i 'eldiario.es' van donar a conèixer l'[existència d'una unitat secreta de la policia espanyola](#) dedicada a buscar "informació comprometedora de polítics independentistes". La unitat, creada el 2012 ja amb Jorge Fernández Díaz al capdavant d'Interior, blanquejaria una part dels resultats de les seves 'investigacions' als jutjats i a través de la Unitat central de Delinqüència Fiscal i Econòmica (UDEP) de la policia espanyola, mentre que una altra part seria filtrada a determinats mitjans. Un dels exemples de la seva tasca va ser la publicació per part del diari 'El Mundo' de la informació que Xavier Trias, aleshores alcalde de Barcelona, tenia un compte a Suïssa, [notícia que es va demostrar falsa](#).

També el 2012, 'El País', un mitjà gens sospitos de simpatitzar amb el sobiranisme català, parlava d'una "[conjura policial contra el sobiranisme](#)", amb agents fent informes falsos sense signar. I aquest mateix dijous, la [Cadena SER ha informat](#) que la policia espanyola també va elaborar informes per criminalitzar l'Assemblea Nacional Catalana (ANC), en particular l'ara presidenta del Parlament, Carme Forcadell, i altres dirigents de l'entitat.

Podem també com a objectiu

La guerra bruta dirigida contra el Ministeri de l'Interior de Jorge Fernández Díaz no s'ha centrat únicament en l'independentisme català, sinó que també ha buscat colpejar Podem. Arran del creixement de la formació dirigida per Pablo Iglesias, les informacions que la vinculaven als governs de **Veneçuela o de l'Iran** han proliferat en determinats mitjans. El mecanisme en aquest cas era el mateix: [una unitat secreta de la policia s'encarrega d'elaborar informes no signats](#) que no arriben mai a la Fiscalia i que atribueixen a Podem un finançament per part de Caracas i de Teheran. Fa un mes, es va saber que [Interior va enviar a Nova York un cap interí de la UDEF](#) per portar a l'Estat espanyol un testimoni contra Podem.